

Commissie van Advies Volledige Schadevergoeding (CAVS)

2020/041 van 20 april 2020

CAVS: voorzitter: Prof. mr. S.D. Lindenbergh; leden: Mr. J.P. de Jong en Dhr. H.J. Kleian

Verrekening uitkeringen uit een arbeidsongeschiktheidsverzekering bij de vaststelling van schadevergoeding?

Zowel belanghebbende als Defensie verwijst naar civiele rechtspraak, in het bijzonder naar het arrest van de Hoge Raad van 1 oktober 2010 (ECLI:NL:HR:2010:BM7808). In dat arrest heeft de Hoge Raad een aantal gezichtspunten en uitgangspunten over al dan niet verrekenen van uitkeringen uit verzekeringen met de schadevergoeding geformuleerd. Commissie: de uitkering uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft onmiskenbaar de strekking om periodiek financiële compensatie te bieden voor verlies aan arbeidsvermogen door arbeidsongeschiktheid. Alhoewel de betreffende verzekeraar deze verzekering als een zuivere sommenverzekering heeft aangemerkt, overweegt de Commissie - vanwege het feit dat omvang van de uitkering feitelijk dient ter compensatie van weggefallen inkomen- dat deze verzekering trekken van een schadeverzekering in zich bergt. De verplichting van Defensie tot aanvulling van de rechtspositionele voorzieningen is niet gedekt door een verzekering, berust op een eigensoortige rechtspositionele voorziening en niet op een schuldaansprakelijkheid. Bovendien zou belanghebbende bij voortzetting van de verzekering in de toekomst meer ontvangen dan hij als gevolg van zijn arbeidsongeschiktheid aan arbeidsvermogenschade lijdt. De Commissie acht het in dit geval redelijk dat de uitkeringen uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering worden verrekend met de vergoeding voor de arbeidsvermogenschade, mits Defensie de betaalde en nog te betalen (netto)premies voor de verzekering voor haar rekening neemt.

Advies

inzake het geschil tussen de Minister van Defensie en de heer X. (hierna te noemen: belanghebbende), vertegenwoordigd door mr. M.P. de Klerk

1. Het geschil

betreft de vraag of de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen die belanghebbende heeft en zal ontvangen uit een door hem persoonlijk afgesloten arbeidsongeschiktheidsverzekering als voordeel in aanmerking dienen te worden genomen bij de vaststelling van de hem toekomende schadevergoeding.

2. Grondslag voor behandeling door CAVS

Bij besluit van de Minister van Defensie van 27 november 2015, nr. BS2015021472, is per 1 september 2015 de commissie van advies volledige schadevergoeding (CAVS) ingesteld,

hierna te noemen de Commissie. Op grond van artikel 3 van voornoemd besluit brengt de Commissie op verzoek van de Minister advies uit over de aan de schadeberekening ten grondslag liggende uitgangspunten, indien de belanghebbende als bedoeld in artikel 1 van de uitvoeringsregeling volledige schadevergoeding (UVS) en de Minister hieromtrent geen overeenstemming hebben bereikt. In casu is er sprake van een dergelijk geval. Het verzoek is gezamenlijk ingediend, namens belanghebbende door mr. De Klerk en namens Defensie door mr. R.P. Slingerland.

3. Beschouwing

Inleiding

Belanghebbende is in 1994 en 1995 als dienstplichtig militair uitgezonden naar Bosnië. Hij is nadien in 2001 advocaat geworden, heeft tot en met 2005 als advocaat in loondienst gewerkt, heeft in 2006 en 2007 als jurist bij een hypotheekservicer gewerkt en heeft zich in 2008 als zelfstandig advocaat gevestigd. In april 2011 is hij als gevolg van een posttraumatische stress stoornis uitgevallen en volledig arbeidsongeschikt geworden voor zijn functie als zelfstandig advocaat. De oorzaak daarvan wordt toegeschreven aan hetgeen hij tijdens zijn uitzending in Bosnië heeft meegemaakt.

Belanghebbende ontvangt sinds mei 2011 een uitkering uit een door hem afgesloten arbeidsongeschiktheidsverzekering en een militair invaliditeitspensioen. In 2014 heeft hij bovendien van het Ministerie van Defensie een bijzondere uitkering ontvangen in verband met derving van inkomsten uit arbeid. Volgens Defensie heeft belanghebbende bovendien van april 2017 tot en met april 2019 een ZW-uitkering ontvangen en ontvangt hij vanaf april 2019 een IVA-uitkering.

Door de arbeidsongeschiktheid lijdt belanghebbende arbeidsvermogensschade, waarvan de omvang in concept, met instemming van beide partijen, is berekend door het Nederlands Rekencentrum Letselschade volgens twee scenario's:

1. een scenario waarin de uitkeringen uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering in mindering zijn gebracht op de schade.
2. een scenario waarin die verrekening achterwege is gelaten.

In de berekening van scenario 1 (verrekening) is over de jaren 2012, 2013 en 2014 sprake van een schade van ongeveer x euro en is in de jaren 2011 en 2015-2036 sprake van een jaarlijks 'overschot' in de zin dat de uitkeringen uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering de schade overtreffen. In de berekening van scenario 2 (geen verrekening) is van mei 2011 tot en met mei 2019 sprake van een verschenen schade van x euro en komt de totale schade, inclusief toekomstige schade en rekening houdend met een fiscale component, uit op x euro.

Belanghebbende stelt zich op het standpunt dat de uitkeringen uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering niet op de te vergoeden schade in mindering dienen te worden gebracht en beroept zich daartoe op civielrechtelijke rechtspraak. Defensie stelt zich op het standpunt dat de uitkeringen uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering wel op de te vergoeden schade in mindering dienen te worden gebracht en beroept zich daartoe op het karakter van de regeling UVS en tevens op rechtspraak. Defensie heeft zich niettemin bereid

verklaard om alle voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering door belanghebbende betaalde en nog te betalen premies voor haar rekening te nemen.

Overwegingen

Volgens de UVS dient het ministerie van Defensie de restschade te dragen die bestaat uit het verschil tussen hetgeen op grond van rechtspositionele vergoedingen door de overheid wordt gedragen en hetgeen naar civiel recht in geval van aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad voor vergoeding in aanmerking zou zijn gekomen. Art. 6:100 BW bepaalt dat, wanneer een zelfde gebeurtenis voor de benadeelde naast schade tevens voordeel heeft opgeleverd, dat voordeel bij de vaststelling van de te vergoeden schade in rekening moet worden gebracht voor zover dat redelijk is. Dat betekent dat voor toerekening nodig is dat het voordeel in condicio sine qua non-verband staat met de gebeurtenis waardoor het letsel is veroorzaakt, en dat toerekening van het voordeel naar de maatstaven van art. 6:98 BW redelijk is (HR 8 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1483; Tenna/ABB). Ter invulling van de in verband met uitkeringen uit verzekeringen aan te leggen redelijkheidstoets heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 1 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM7808 een reeks van gezichtspunten en uitgangspunten geformuleerd. Het gaat daarbij om toetsstenen die niet telkens een eenduidige richting aangeven. In de feitenrechtspraak is sindsdien aan de hand van deze gezichtspunten zeer uiteenlopend geoordeeld over de vraag of uitkeringen uit arbeidsongeschiktheidsverzekeringen in mindering dienen te worden gebracht op de te vergoeden schade.

De onderhavige zaak kenmerkt zich hierdoor dat belanghebbende tijdens zijn werk als advocaat op eigen kosten een arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft afgesloten, die als kenmerken heeft dat zij bij objectief vast te stellen arbeidsongeschiktheid voor het beroep van advocaat van tenminste 25% tot een periodieke uitkering komt waarvan de omvang is gerelateerd aan het percentage arbeidsongeschiktheid en aan een verzekerde daguitkering. De verzekering is door de verzekeraar in zoverre als een 'zuivere sommenverzekering' gekenschetst dat de verzekeraar het inkomen niet opvraagt om de uitkering of het verzekerde bedrag te wijzigen. In de schadeberekening zijn partijen ervan uitgegaan dat belanghebbende tot zijn 65ste levensjaar uit zijn arbeidsongeschiktheidsverzekering een te indexerende uitkering van ruim 74.000 euro per jaar zal ontvangen.

In het licht van de door de Hoge Raad in zijn arrest van 1 oktober 2010 gegeven gezichtspunten acht de Commissie in het onderhavige geval het volgende vooral van belang. De onderhavige uitkering uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft onmiskenbaar de strekking om periodiek financiële compensatie te bieden voor verlies aan arbeidsvermogen door arbeidsongeschiktheid (gezichtspunt a). De verzekering wordt door de verzekeraar weliswaar aangemerkt als sommenverzekering, maar het feit dat de omvang van de uitkering onmiddellijk is gerelateerd aan de mate van arbeidsongeschiktheid en de uitkering feitelijk ertoe dient het daardoor weggefallen inkomen te compenseren brengt mee dat de verzekering niettemin trekken van een verzekering tegen schade in zich bergt (gezichtspunten b en c). De verplichting van Defensie tot aanvulling van de rechtspositionele voorzieningen is niet door een verzekering gedekt en berust in het onderhavige geval niet op een schuldaansprakelijkheid van Defensie, maar op een eigensoortige rechtspositionele voorziening (gezichtspunten e en f). De uitkeringen leiden er in het onderhavige geval bij

voortzetting in de toekomst bovendien toe dat belanghebbende meer ontvangt dan hij als gevolg van zijn arbeidsongeschiktheid aan arbeidsvermogensschade lijdt. Volgens het rekenmodel uit het concept rapport van het Nederlands Rekencentrum Letselschade is tot mei 2019 sprake van schade.

Gelet op de hiervoor vermelde kenmerken van de zaak acht de Commissie het redelijk dat de uitkeringen uit de arbeidsongeschiktheidsverzekering van belanghebbende in mindering worden gebracht op de (vergoeding voor) arbeidsvermogen schade, mits Defensie de voor die arbeidsongeschiktheidsverzekering door belanghebbende betaalde en nog te betalen netto – derhalve met inachtneming met fiscale aftrek – premies voor haar rekening neemt. De Commissie merkt nog op dat verkregen voordelen uit de uitkeringen tot 2019, niet verrekend dienen te worden met de voor en over 2019 geleden schade.

De door belanghebbende (in het gezamenlijke verzoek onder ‘Overige aanknopingspunten’) aangevoerde argumenten die betrekking hebben op al dan niet in de schadevaststelling betrokken elementen leiden niet tot een ander oordeel. Het onderhavige advies laat de mogelijkheid onverlet dat de schadevaststelling op die punten opnieuw wordt gezien.

4. Advies

De Commissie adviseert om bij de vaststelling van de aan belanghebbende te verstrekken schadevergoeding de door hem ontvangen en te ontvangen uitkeringen uit de door hem afgesloten arbeidsongeschiktheidsverzekering in mindering te brengen en aan belanghebbende de door hem voor die verzekering betaalde en nog te betalen premies te vergoeden.